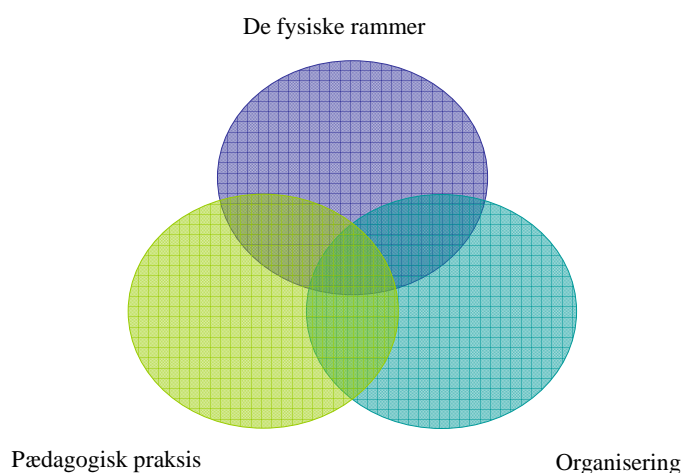

Rummenes indretning – et inspirationskatalog

Indledning:

Der er i det øvrige materiale beskrevet de ønskede tilstandes betydning for bygningen, for rummene og deres placering og for byggeprocessen. Herunder beskrives, hvorledes de professionelle voksne, spiller en afgørende rolle i udfyldelse af rummene i den måde, hvorpå rummene indrettes. Samspillet mellem rum/indretning, og de professionelle medarbejdere er helt afgørende, hvis bygningen og rummenes potentiale skal udnyttes.

De fysiske rammer består af både indenfor og udenfor. Dette hæfte omhandler begge steder og både ”ønskede tilstande for de fysiske rammer”, ”deres betydning for indretning” og ”ideer og inspiration” gælder både uderummet og det indenfor.

Når vi indretter rum, skal det tænkes ind, hvordan rum påvirker mennesker, og hvordan rummets iscenesættelse spiller sammen med børnenes aktuelle engagement og optagethed. Vi skal have vores opmærksomhed rettet mod børnenes spor, således at vi hele tiden kan møde dem med nye udfordringer lige der, hvor de er. Det skal være til at få øje på en mulighed for at afprøve sig selv netop der, hvor man er i sin udvikling og interesse.

Børn i Danmark tilbringer en stor del af deres barndom i en daginstitution. Derfor skal der i institutionerne også sikres plads til hele den hemmelige del af børns liv – der hvor de finder deres egne steder og opfinder deres egne lege. Indretning både inde og ude skal levne plads til børnenes egen fantasi og skabertrang. Når rum og inventar er enkelt, opstår der en række muligheder. Et lille intimt rum kan blive til hvad som helst, men et sørøverskib kan kun blive et sørøverskib.

Rum skal skabe mulighed for, at børn kan engagere sig helhjertet. Rum skal indbyde til aktivitet frem for passivitet og give mulighed for indflydelse på egen aktivitet.

Ønskede tilstande for de fysiske rammer, deres betydning for indretning og ideer og inspiration:

Transparens

Det eksperimenterende og undersøgende

Det sunde

Det æstetiske

Det kommunikerende

Det sociale

Transparens er et nøgleord for hele institutionen. Mellem de forskellige rum er der "vinduer" i børnehøjde, så børnene kan se og lade sig inspirere af det, der foregår i andre rum. Bygningen åbner sig mod det offentlige rum også her med vinduer i børnehøjde, så barnet kan følge livet udenfor, og forbipasserende kan kigge ind. Der skal være rum, hvor børnene trygt kan overskue verden, hvor de kan gemme sig, hvor de kan bevæge sig, fordybe sig, fantasere og ikke mindst selv bestemme.

Lokalerne er lyse og luftige, gerne med varierende loftshøjder, der giver mulighed for forskellige rumoplevelser. Ligeledes er rummene i forskellige former med kroge og nicher, der støtter børns behov for afgrænsning, når de leger.

Rummene har forskelligartede lyskilder og variabelt lys bestemt af rummets formål.

Økosystem og energiforbrug er synliggjort i byggeriet. Eks. opsamling af regnvand, synligt strømforbrug.

Det betyder for indretningen at:

Der skal være forbindelser mellem forskellige rum og aktiviteter. Rum og aktiviteter der korresponderer med hinanden skal placeres nær hinanden.

Aktiviteten skal kunne aflæses i rummet og det skal kunne ses og mærkes om rummet er til stille lege eller til det mere vilde. Børn indtager rum med kroppen, hvis der er mulighed for det.

Ideer og inspiration:

Naturhjørne tæt på og en del af uderummet.

Dukke-krog tæt på udklædning

Hvis der er steder, man ikke ønsker, at børnene løber, så sæt naturlige forhindringer op.

Det eksperimenterende og undersøgende

Institutionen indeholder et differentieret udbud af rum og rummeligheder, der tilsammen skaber et dynamisk og mangfoldigt læringsmiljø.

Indretningen skal indbyde til og stimulere divergent læring og innovation. Børnene skal inviteres til at udvikle ideer gennem eksperimenter og få en fornemmelse af, at *noget kan ændres*, verden kan være anderledes, og at man selv kan være med til at forme den.

Institutionens rammer skal lægge op til, at børnene afprøver muligheder og hypoteser i en legende, kreativ og fantasifyldt form.

Det betyder for indretningen at:

Indretningen i institutionen skal stimulere til innovation, udforskning og udvikling af ideer gennem eksperimenter. Der skal være plads og mulighed for, at fortsætte projekter over tid.

Nysgerrigheden skal pirres og der skal være næring til sanserne. Der skal være rig mulighed for at eksperimentere med forskelligartede materialer. Der skal kunne arbejdes med forskellige udtryksformer i hverdagen og gennem projekter.

Børnenes naturlige lyst til at undersøge, udforske og lære skal understøttes. Der skal være spændende materialer i børnehøjde, så børnene selv kan tage initiativer til leg og aktivitet.

Ideer og inspiration:

Vand ind i huset (nedløbsrør – vandleg)

Duft – massage- terapi- dejlig musik

Materialer og legetøj i børnehøjde

Spejle

Kunst

Børnene har adgang til IT – internet

Foranderlighed

Spændende materialer og mulighed for at eksperimentere

Soverum med kig til skyer i bevægelse

Det sunde

Institutionen er opført under hensyntagen til en økologisk bæredygtig arkitektur og i sunde materialer, som giver børnene sanselige oplevelser, når de rører, ser eller hører.

Rammer og miljø såvel inde som ude understøtter udviklingen af sunde, livsglade og livsduelige børn ved at invitere til leg og læring, bevægelse samt giver frihed til fysisk udfoldelse både organiseret og spontant.

Det betyder for indretningen at:

Der skal være rum og steder til bevægelse. Rummene skal give mulighed og plads til den fysiske aktivitet, som er medvirkende til mere energi, livsglæde, livslyst og et overskud til forsat læring.

Børnene skal have mulighed for at bruge hele kroppen og bevare og udvikle glæden ved at bevæge sig. Bevægelse i institutionen skal tænkes tredimensionalt og skal understøttes af de fysiske rammer og indretningen. Vi skal præsentere børnene for spændende og udfordrende måder og miljøer til at bevæge sig på og i. Miljøet skal motivere børnene til bevægelse frem for at begrænse.

Det er vigtigt at det fysiske rum inspirerer til udvikling og nytænkning i forhold til bevægelse, at børnene gennem udfordrende bevægelses aktiviteter formår at blive udfordret i deres kropslige formåen. At børnene gennem fysiske aktiviteter mærker suset.

De fysiske rum skal indrettes således at der altid er mulighed for at forandre rummene, så de bliver til en udfordring for børnene og voksnes bevægelser. Det fysiske rum skal appellere til bevægelse, således at alle i institutionen, har en glæde ved bevægelse.

Ideer og inspiration:

Balanceredskaber

mulighed for at dreje rundt

noget at hoppe ud fra og falde ned på

noget at klatre op og hen ad (klatrevæg på tværs, kravle op i en ribbe eller et indendørs træ)

noget at rutsje, trille ned ad

Gynge højt (en trapez, et tov en gynge)

muligheder for at lugte, smage, røre

noget at krybe og kravle under

mulighed for at cykle

mulighed for boldspil

noget at gynge højt i

gimmesteder

gymnastiksal – tov i loftet – klatrevæg

computerspil/leg

Lære stunt tricks

Hulahop tricks

Lære forskellige danse hip/hop, breakdance

Lave løbeklubber i institutionen

Strukturere slåskampe

*Scene med dans, leg og bevægelse
Gymnastiksal, idrætshal, svømmehal, ridehal
Naturen (stranden/klitterne, skoven/ujævnt terræn)*

Det æstetiske

Institutionens rammer og indretning skal tale til alle sanserne: at se, lugte, føle, høre og smage. Der skal gives mange indtryk og gives plads for børnenes egne udtryk. Rummene i sig selv skal inspirere til at fantasere, reflektere, udforske og dermed udvikle sig. Stemning, farve, lys, materialer, lyd og rummenes komposition understøtter børnenes nysgerrighed og lyst til udforskning, leg og læring.

Det betyder for indretningen at:

Der skal etableres lærings- og legemiljøer, der direkte er med til at udfordre børns sanser og inviterer til leg og læring. Det skal være let for børn at gå i gang med leg og aktivitet.

Der skal være fokus på rumlig variation, overskuelighed og foranderlighed. Børns leg foregår ofte inden for små afgrænsede områder, der fungerer som børnenes eget legeterritorium. Afgrænsede områder fordeler børnene i til mange gode legesteder og skaber mulighed for fordybelse.

Alt der findes i et legeområde må bruges og skal være i børnehøjde. Få legeting i hvert afgrænset legeområde gør, at børnene har lettere ved at overskue mulighederne - man skal tydeligt kunne se hvor legeområdet begynder og ender.

Det skal være overskueligt at rydde op og legetøj og materialer skal fremstå indbydende.

Indretningen skal angive bevægelsesmønstre, hvordan man bevæger sig rundt. Ganglinjer skal synliggøres langs væggene ikke midt gennem rummet.

Indretningen i institutionen skal tilgodese muligheder for kropslig og musisk udfoldelse og aktivitet

Ideer og inspiration:

Enkelhed

Gode legesteder kan skabes ved at give mulighed for afgrænsninger via nicher, podier, rum, kroge og med tæpper, møbler, reoler, lys, ophængning på vægge mv.

Husk at rydde op, så børnene kan se mulighederne

Legerum ved siden af hinanden med legetøj der korresponderer

Minimér legetøj – skift ud

Det kommunikerende

De fysiske rammer afspejler pædagogikken og det pædagogiske arbejde. Rum og indretning skaber naturligt og indbydende plads til dokumentation af børnenes fælles historier, optagethed og læreprocesser.

Der er et antal af rum med forskellige funktioner. For eksempel robuste rum med værksteds karakter, rum til stille sysler, rum til at gemme sig i og rum til at boltre sig i.

Indretningen tilgodeser de seks læreplanstemaer.

Rummene viser tydeligt, hvad de bruges til lige nu, og skal derfor betragtes som konstant værende under forandring og udvikling med udgangspunkt i børnegruppen, aktuelle projekter og temaer samt ny viden og erfaringer.

Nogle rum er undefinerede og kan indtages, fortolkes og skabes af børnene.

I mødet/aktiviteterne foregår det dialogiske møde, der udvikler børnenes sprog og deres evne til opmærksomhed og til at indgå i relationer. Lys og akustik skal understøtte og give gode muligheder for dialog.

Institutionen er bygget og indrettet, så børnene har mulighed for at udvikle "de mange sprog"

Det betyder for indretningen at:

Der er rum, som de voksne definerer, hvor det på forhånd er bestemt, hvad der kan leges med og hvilke aktiviteter, der foregår. Gennem møblering, lys, ophængning af dokumentation m.m. kan man påvirke forskellige stemninger og bevægelsesmønstre.

Ved at give et område et bestemt funktion, kan man give gode signaler om hvilket aktivitetsniveau /adfærd man forventer. Det kan være muligt at kombinere forskellige aktiviteter, men det vil være lettere for barnet at aflæse forventninger til brugen, hvis området er klart defineret. Der er altså tale om klart definerede rum, hvori det er muligt at skabe sig sit eget rum.

Der er rum, som børnene selv definerer, rum, hvor børn selv finder på og arrangerer sig, som børnene selv indtager og definerer brugen af og som skabes samtidig med, at legen udvikles.

Den pædagogiske dokumentation er synlig i institutionen. Den består af mange forskellige elementer f.eks. fortællinger, foto, udstillinger af børnenes arbejder og andre former for beskrivelser af det pædagogiske arbejde med børnene. Dokumentation er med til at skabe det enkelte barns historie, børnegruppens fælles historie og giver anledning til samtaler imellem børnene og imellem og barn og voksen. Dokumentation er også et godt udgangspunkt for dialog med forældre om netop deres barn og hverdagen i børnehaven, og er et kvalificeret grundlag for personalets refleksion i at støtte og udfordre børnene i deres lærings- og udviklingsprocesser.

Børn skal kunne "læse" og "skrive" digitale medier lige så godt som de traditionelle af papir. Der skal derfor være adgang til relevante IKT redskaber flere steder i institutionen og ikke kun i særlige computerrum.

Ideer og inspiration:

At tydeliggøre hvor der er rolige – vilde aktiviteter

Lav plads til magien – design ikke rummene for meget

Husk rummet under trappen

Legemiljøer børn og pædagoger selv kan indtage og fortolke

Tydeligt afgrænsede legeområder

De enkelte læringsmiljøers placering i forhold til hinanden har stor betydning

Enkle forandringer kan ændre og have stor betydning

At skabe små rum i det store

Plateauer, flytbare inde og ud, så børn står op og leger

Små enheder i den store institution

At inddrage børnene i indretningen

Fleksibilitet

Legearealer må ikke brydes af gangarealer

Spar på borde og stole - flytbare

Give plads til leg over tid – mulighed for at lege videre gemme

At legeområder ved siden af hinanden passer sammen

Indretning som stimulerer barnets lyst og interesse for tegn, symboler, bogstaver og tal.

Udfordre børnene til sproglig kreativitet og til at udtrykke sig på mange måder: Kropssprog, billedsprog, talesprog, tegnsprog og skriftsprog

At skriftsproget er en naturlig del af hverdagen

Opslagstavler, udstillingsområder, podier, glasskabe, tavler mv.

Man kan se hvem der bor her, hvad børnene er optaget af lige nu – dokumentation

Børnenes arbejde udstilles smukt og understøtter legeområder

Tydeliggørelse af pædagogikken – at skabe sammenhæng mellem pædagogik og rum lagttage børnene og se hvad de har gang i

Det sociale

Institutionens rammer lægger naturligt op til, at børnene mødes med hinanden i små eller store grupper med eller uden voksne om et fælles tredje.

Indretningen giver børnene mulighed for at være alene, have private områder og være sammen i små eller store grupper, og understøtter derved udvikling af børns legerelationer og venskaber.

Læringsmiljøet skal afspejle, at *alle* børns behov og interesser anerkendes i deres forskellighed.

Indretningen tilgodeser opdeling i mindre enheder i den store institution.

Det betyder for indretningen at:

Indretningen i institutionen skal tage hensyn til individuelle forskelligheder samt danne ramme om og stimulere til fællesskabsdannelse. Der skal være mulighed for at indgå i større og mindre grupper – både på eget initiativ og initieret af voksne.

Børns venskaber og relationer skal støttes ved at give mulighed for at lege uforstyrret i mindre grupper, også på tværs af alder og køn

Indretningen skal styrke alle børns handlekompetencer.

Barnet skal føle sig tryk og have valgmuligheder. Det vil sige rumudtryk, der er enkle, overskuelige og instruerende, som fortæller barnet om rummets funktion og inspirerer til aktivitet.

Fælles opmærksomhed *mod noget* er grundlag for udvikling af social forståelse og for sproglig udvikling. Derfor et miljø der giver naturlig anledning til fælles opmærksomhed.

Dokumentationen understøtter begrebet fællesskab ved at vise børns interaktion og samvær og lægge op til dialog herom.

Ideer og inspiration:

Garderoben, blandet – store hjælper de små

Forhæng giver mulighed for fred/ro uden indblanding – ikke overvåget

Støjende og stille aktiviteter adskilles

At små omflytninger/indkøb kan skabe bedre leg og nye relationer

Små afgrænsede rum – læringsrum

Et par nye reoler kan skabe rum i dukkekrogen.

Fleksible skillevægge giver mulighed for forandring efter behov

Tydeligt afgrænsede legeområder, der er flytbare

Legearealer må ikke brydes af gangarealer eller unødigt trafik

Indrette efter, hvad der er behov for i børnegruppen.

Inddrage børnene i indretningen